

До Катедра „Публично правни
науки и публичен мениджмънт“ при Правно -
историческия факултет на Югозападен
университет „Неофит Рилски“

До Председателя на научното жури,
определено с Протокол № 14 от 22.06.2011 г. на
Катедрата

С Т А Н О В И Щ Е

По дисертационния труд на Надежда Йорданова Кръстева на тема:
„Наказателноправна закрила на детето в Република България“, за
присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научната
специалност Наказателно право, 05.05.16.

От проф. д-р Здравко Димитров Трайков, преподавател в ЮФ на
ВСУ „Черноризец Храбър“, гр.Варна

1. Дисертационният труд на Надежда Кръстева „Наказателноправна
закрила на детето в Република България“ е посветен на многоаспектна и
сложна Наказателноправна проблематика с международноправна окраска.
Значимостта и актуалността на тази проблематика се определя основно от
следните обстоятелства, намерили широко място в труда:

Първо: Престъпността и противообществените прояви на малолетни
и непълнолетни лица в страната, както и наказателноправната закрила на
последните, са обект на множество изследвания на водещи български
наказателноправници и криминолози, особено в областта на
виктимологията. Не е осъществено обстойно специализирано теоретично
правно изследване на наказателноправната закрила на детето, предмет на
дисертационния труд.

Второ: След 1990г. бяха ратифицирани последователно Конвенцията
за правата на детето на ООН (1991г.), Европейската конвенция за
упражняване правата на децата (1996г.) и други международни актове,
свързани със социални, икономически и наказателноправни мерки за
защита на подрастващите. От 1998г. редица правителства изпълняваха
националната стратегия за подготовка на страната за пълноправно
членство, включващи всички сфери на икономическия и обществен живот.
Важно място бе отделено на хармонизирането на вътрешното право с това
на общността, включително и в наказателното и наказателнопроцесуално

право. За засиленото внимание в разглежданата област свидетелстват Закона за закрила на детето от 2000г. , Правилника за прилагането му от 2003г., Наредбите за полицейска закрила на детето от 2003г., за специализирана закрила на деца на обществени места от 2003г., за мерки за предотвратяване изоставянето на деца (2003г.), както и многобройните изменения и допълнения на НК, особено тези от 2006г.

Трето: Република България е член на Европейския съюз от 1.01.2007г. Процесът на хармонизация продължава в съответствие с развитието и на първичното общностно право, с тенденция по-пълно прилагане на европейските правила и процедури. Актуалността на дисертационния труд се определя както от изследването на степента на това съответствие, така и от открояване на целесъобразността на възприетите законодателни мерки за защита правата на подрастващите, пропуските на законодателя, извеждане на конкретни изводи и препоръки за възприемане на нови решения, насочени към по-ефективна наказателноправна закрила на детето.

2. Докторантката Надежда Кръстева е завършила специалността право в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” в гр. Благоевград през 2006г. От 2007г. е преподавател в същия факултет и води семинарни занятия по наказателно право, наказателен процес и правна закрила на детето. Преподавателската ѝ дейност е оценявана много положително с преминаване през степените от асистент до главен асистент. От 2008г. е докторант на самостоятелна подготовка. Научните ѝ интереси в областта на наказателноправната защита правата на подрастващите са ясно и трайно изразени с участието ѝ в множество научни конференции, форуми и програми, както и с шестте самостоятелни и съвместни публикации по темата, сред които се открояват: „Конвенция за правата на детето - правно педагогически анализ” (2008); „Теоретични аспекти за правата на детето”(2010); „Закрила на детето от най-тежките форми на детски труд по НК на Република България”(2011).

3. На основата на използваните исторически, логистични и сравнителноправни методи на изследване докторантката обоснова е систематизирала. изложението си в дисертационния труд в увод, три глави, заключение и библиография. Авторефератът е изготвен съгласно изискванията и правилно отразява основните положения и научните приноси на дисертационния труд.

4. Дисертационният труд отразява широката и задълбочена правна осведоменост и култура на докторантката относно теоретичното, законодателно и практическо развитие на наказателноправната защита правата на детето във вътрешното и международно наказателно право.

Теоретичните обобщения и изводи са добре обосновани и оригинални. Положителните страни и приноси моменти, както и предложенията *de lege ferenda* могат да бъдат обобщени в следните насоки:

Първо, като се изключат отделни публикации, статии и студии, в нашата правна литература липсва цялостно и всестранно монографично изследване, посветено на наказателноправната защита на детето. Разкрито е съдържанието на понятието дете в българското наказателно право, детето като пострадало от престъпление и детето като правонарушител, техния правен режим и наказателноправна закрила.

Второ, от особен интерес е анализът на развитието на правния статут на малолетните и непълнолетни лица в международното право, в отделни страни и в българското наказателно право от Наказателния закон от 1896г. до днес. Обосновано наказателноправната закрила на детето е обособена като обща и особена, като в последната се включват само престъпления, засягащи единствено правата на непълнолетни лица. Като особено положителен принос следва да се открие обстояния и критичен анализ на конкретните решения, които националното ни законодателство е приело за имплементиране на Конвенцията за правата на детето и Европейската конвенция за упражняване правата на децата в Наказателния кодекс, Закона за закрила на детето и други нормативни актове. Направени са 16 предложения за изменения на конкретни състави на НК: въвеждане на квалифицирани състави с оглед субекта на престъплението и пострадалото лице; включване в квалифицирани състави и на непълнолетни лица, с оглед възприетото понятие за дете и изискванията за неговата засилена закрила; диференциране на наказателната отговорност за малолетни и непълнолетни лица. Отделно са направени три предложения за криминализиране на деяния, извършени по отношение на лица, ненавършили 18 годишна възраст.

5. Докторската дисертация съдържа оригинални научни и научно-приложими изводи и резултати, които могат да подпомогнат наказателноправната защита на детето, както и да съдействат за усъвършенстване на наказателноправните норми в тази област. Разбира се, могат да се направят някои критични бележки и посочат отделни недостатъци :

Първо - при правилно структуриране на труда прекалено обстойно е изложението в глава втора и трета на съдържанието на отделни състави и институти на наказателното право, които не са в основата на разглежданите проблеми. Без да се отрича познавателното значение на тази проблематика, това е довело до известно раздуване на труда, до

повторения и на места до частично изместване на центъра от основната теза на изследването.

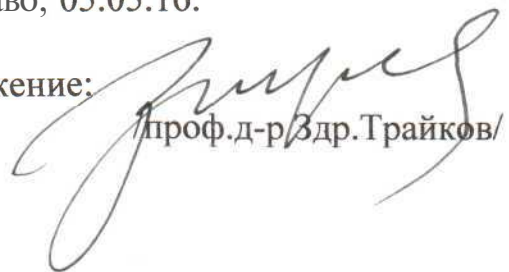
Второ - направените изводи и предложения *de lege ferenda* биха получили допълнителна подкрепа при представяне на статистическа информация от съда, прокуратурата и МВР за прилагане на отделните и особено новите състави в НК, свързани с малолетни и непълнолетни, освобождаването от наказателна отговорност по чл.61 и чл.78 НК, прилагането на углавните наказания по НК и възпитателните мерки по ЗБППМН.

Направените критични бележки не принижават общата положителна оценка и научни приноси в дисертационния труд. Те могат да бъдат отстранени при подготовката му за печат.

В заключение убедено мога да заявя, че дисертационния труд „Наказателноправна закрила на детето в Република България“ отговаря на изискванията на чл.6, ал.2 от Закона за развитие на академичния състав, поради което препоръчвам на Научното жури да присъди на Надежда Йорданова Кръстева образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност Наказателно право, 05.05.16.

7.08.2011г.

С уважение:

/проф.д-р/Здр.Трайков/